

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE FILOSOFIE ȘI ȘTIINȚE SOCIAL-POLITICE

ȘCOALA DOCTORALĂ

Domeniul: SOCIOLOGIE

JUSTIȚIE ȘI INJUSTIȚIE SOCIALĂ ÎN ACTIVITATEA FIFA

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. DR. DUMITRU STAN

Student-doctorand:

LAURENȚIU-NICOLAE GINGHINĂ

2024

CUPRINS

Lista abrevierilor utilizate.....	5
Introducere.....	7
Capitolul I Fundamente teoretice ale justiției sociale: Studiul literaturii de specialitate.....	11
I.1. Importanța justiției în plan social.....	11
I.2. Emergența conceptului de justiție socială.....	11
I.3. Creșterea preciziei în definirea justiției sociale.....	13
I.4. Studiarea justiției sociale prin prisma in justiției sociale.....	16
I.5. Definirea in justiției sociale.....	17
I.6. Importanța cercetării, identificării și remedierii in justițiilor sociale.....	19
I.7. Indicatorii in justiției sociale.....	20
I.7.a. Distribuirea incorectă.....	21
I.7.b. Opresiunea.....	22
I.7.c. Privilegiul, statutul preferențial și mitul meritocrației.....	23
I.7.d. Exploatarea.....	25
I.7.e. Marginalizarea și excluderea.....	25
I.7.f. Imperialismul cultural.....	26
I.7.g. Recunoașterea incorectă.....	27
I.7.h. Reprezentarea incorectă.....	27
I.7.i. Dominația.....	28
I.7.j. Injustiția epistemică și in justiția testimonială.....	29
I.8. Discriminarea ca in justiție socială.....	30
I.9. Prevenirea monopolurilor și libera concurență - suporturi pentru in justiția socială.....	31
I.10. Complexitatea remedierii in justiției sociale.....	32
I.11. Relaționarea victimelor cu in justițiile sociale suferite.....	34
I.12. Scurtă sinteză a fundamentelor teoretice ale in justiției sociale.....	37
Capitolul II Justificarea cercetării, considerații legale și etice.....	38
II.1. Structuri și persoane cu atribuții în implementarea in justiției sociale la FIFA.....	38
II.2. FIFA în relație cu asociațiile membre, confederațiile și fotbalul mondial.....	40
II.3. Importanța studierii in justiției sociale la FIFA.....	41
II.4. Inaplicabilitatea prezumției de nevinovăție din in justiția oficială în in justiția socială.....	44
II.5. Considerații privind respectarea eticii academice și științifice.....	46
II.6. Scurtă sinteză a justificării cercetării și a considerațiilor legale și etice.....	48
Capitolul III Aspecte metodologice ale lucrării.....	49
III.1. Formularea obiectivelor și a întrebărilor de cercetare.....	49
III.2. Selectarea paradigmei de cercetare.....	50
III.2.a. Paradigma interpretativă forțează o abordare calitativă a cercetării.....	54
III.2.b. Metodele calitative, mai potrivite cercetării de față decât metodele cantitative....	56
III.3. Cercetare-acțiune de tip participativ.....	57

III. 4. Metode calitative selectate pentru tema Justiție și in justiție socială în activitatea FIFA	60
III.4.a. Documentarea.....	61
III.4.b. Observația participativă.....	64
III.4.c. Interviuul nestructurat.....	65
III.4.d. Dificultăți, limite și eșecuri privind utilizarea de interviuri în această cercetare..	67
III.5. Justificarea absenței unor ipoteze de lucru în această cercetare.....	71
III.6. Necesitatea unui excurs istoric privind Justiție și in justiție socială în activitatea FIFA.	72
III.7. Scurtă sinteză privind aspectele metodologice ale lucrării.....	74
Capitolul IV Analiza hermeneutică.....	76
IV. 1. Marginalizare, excludere și statut preferențial la fondarea FIFA în anul 1904.....	76
IV.2. Oprimarea fotbalului feminin în Anglia, Franța, Germania, Brazilia și de către FIFA....	78
IV.3. Excluderea injustă a Cehiei din FIFA în anul 1908 la solicitarea Austriei.....	88
IV.4. Scoția, Irlanda și Țara Galilor, primite în FIFA cu încălcarea Statutelor FIFA.....	89
IV.5. Regulile fotbalului girate de FIFA, opresive și gestionate în dezordine.....	91
IV.6. Privilegiile acordate de FIFA britanicilor pentru revenirea lor la FIFA în 1924.....	94
IV.7. Britanicii și ceilalți europeni, privilegiați cu câte un post de vicepreședinte FIFA.....	96
IV.8. Sud-americanii, excluși de FIFA de la organizarea Cupei Mondiale 1938.....	98
IV.9. Patru continente excluse de la atribuirea posturilor de vicepreședinți ai FIFA.....	99
IV.10. Distribuirea incorectă a fondurilor FIFA de către trezorerul ei Hirschman.....	100
IV.11. Privilegierea URSS cu un post de vicepreședinte al FIFA și impunerea limbii ruse....	100
IV.12. Acceptarea de către FIFA a exploatării fotbalului în RDG și România comunistă.....	103
IV.13. Privilegierea dictaturilor de către FIFA, prin aplicarea selectivă a „normalizării”.....	105
IV.14. Italia, câștigătoare în mod injust a Cupei Mondiale 1934, cu complicitatea FIFA.....	109
IV.15. Calificarea automată a gazdelor la Cupele Mondiale, o in justiție socială a FIFA.....	112
IV.16. FIFA, complice la in justițiile sociale comise de nazism în fotbal.....	113
IV.17. Norvegia exclusă de FIFA pronazistă și Rimet respins de Comitetul Nobel.....	125
IV.18. Eurocentrism, colonialism și imperialism cultural ale FIFA față de Africa și Asia....	128
IV.19.a. Obstrucționarea admiterii Africii și Asiei în Comitetul Executiv al FIFA.....	129
IV.20.b. Africa și Asia, marginalizate de FIFA la Cupele Mondiale 1958 și 1962.....	130
IV.21.c. Opoziția FIFA față de întemeierea Confederației Africane de Fotbal (CAF).....	134
IV.22.d. Privilegierea regimului rasist sud-african de către FIFA în anii 1950 și 1960... 135	
IV.23.e. Boicotarea Cupei Mondiale FIFA 1966 de țări din Africa, Asia și Oceania.....	142
IV.24. Mitizarea lui Rous și declararea acestuia președinte de onoare al FIFA, injuste.....	149
IV.25. Privilegierea Angliei de către FIFA și Rous, pentru a câștiga injust Cupa 1966.....	152
IV.26. Justiție socială prin admiterea Chinei, scoaterea lui Rous și a apartheidului din FIFA	156
IV.27. Exploatarea Cupei 1978 de către regimul fascist argentinian, cu concursul FIFA.....	157
IV.28. Implicarea FIFA în calificarea injustă a Argentinei în finala Cupei Mondiale 1978... 160	
IV.29. Decalarea injustă de către FIFA a unor meciuri decisive la Cupa Mondială 1982.....	162
IV.30. Cheltuielile injuste ale FIFA pentru Havelange, privilegiu și distribuție incorectă....	164

IV.31. Injustiții sociale în relație cu filmul artistic finanțat de FIFA Pasiuni unite (2014).....	167
IV.32. Injustiții sociale ale FIFA și ale președintelui ei Infantino în perioada 2016-2024.....	181
IV.33. Scurtă sinteză privind analiza hermeneutică.....	198
Capitolul V Analiza etnografică.....	200
V.1. De la accidentarea din 1986 la documentarul Fotbal infinit (2014).....	200
V.2. Utilizarea spiralei de pași din CAT și apariția noului fotbal în anul 2018.....	200
V.3. Emergența superfotbalului și simbolistica acestei denumiri.....	202
V.4. În superfotbal se înscriu în medie de 10 ori mai multe goluri decât în fotbal.....	204
V.5. Injustiții sociale privind regula de ofsaid din fotbalul FIFA.....	206
V.6. Eșecul Protocolului VAR în privința creșterii numărului de goluri.....	210
V.7. SAOT și mingile tot mai performante nu au mărit numărul de goluri la Cupa 2022.....	215
V.8. Cu 3 puncte în loc de 2 pentru un meci câștigat, cam același număr de goluri.....	218
V.9. Aceeași medie de goluri după interzicerea paselor înapoi și a atacului din spate.....	221
V.10. Meciul de fotbal fără ofsaid organizat de Marco van Basten, un pas înainte.....	223
V.11. Jucători aliniați unii contra celorlalți în fotbalul FIFA, înfrățiți în superfotbal.....	225
V.12. Superfotbalul, îndreptățit la statutul de sport diferit de fotbalul FIFA.....	231
V.13. Mărturii și opinii ale participanților la meciurile de fotbal nou și superfotbal.....	233
V.14. Scurtă sinteză privind analiza etnografică.....	242
Concluzii.....	243
Valorificarea ulterioară a cercetării.....	254
Lista alfabetică a referințelor bibliografice utilizate în lucrare.....	255
Anexa 1. Regulile de joc ale noului fotbal.....	293
Anexa 2. Regulile de joc ale superfotbalului.....	294
Anexa 3. Regula de ofsaid din fotbalul FIFA.....	296

Sinteza ideilor principale

Introducere

Problema fundamentală, scop, obiective și întrebări de cercetare

Lucrarea de față are drept *scop* evaluarea *stării justiției sociale la Federația Internațională de Fotbal Asociație*¹ (FIFA). Problema fundamentală ce este supusă cercetării constă în faptul că în cadrul a două articole științifice publicate anterior (Ginghină, 2023a, 2023b), eu am identificat prezența în activitatea FIFA a unor manifestări care ar putea fi considerate identificatori ai unor in Justiții sociale. Acest subiect merită a fi studiat în mod detaliat, având în vedere importanța justiției sociale și faptul că FIFA și-a asumat deschis controlul atât al tuturor structurilor fotbalistice la nivel global (Statutele FIFA, 2022, art.14, 22), cât și al jocului de fotbal (Statutele FIFA, 2022, art. 2), în condițiile în care „domeniul sportului, și în special fotbalul (sau soccerul), are în mod clar un mare impact societal și o valoare economică ridicată” (Bull & Faure, 2022).

Cercetarea se subsumează **sociologiei sportului**, care este „în primul rând o subdisciplină a sociologiei și educației fizice care studiază sporturile ca fenomene sociale (subl. în orig.)” (Coakley, 2021, p. 10), descrisă drept „știința care se ocupă de acțiunile, procesele și structurile sociale din sport și de relația dintre sport și societate” (Weiss & Norden, 2021, p. 16).

Prin apartenența ei la sociologia sportului, lucrarea de față urmează în mod intrinsec două direcții generale de cercetare:

1. „Să evalueze critic acțiunile acelor grupuri mai puternice implicate în sport” (Asociația Internațională de Sociologie a Sportului, 2016);
2. Să promoveze producerea de schimbări sociale în sport, căutând „să «demonteze» miturile populare despre sport, să evalueze critic acțiunile grupurilor mai puternice implicate în sport și să modeleze politicile sociale privind sportul” (Maguire, 2013).

În consecință, cercetarea de față necesită atât o abordare critică² (cf. Donnelly, 2000, p. 85; cf. Asociația Internațională de Sociologie a Sportului, 2016; cf. Coakley, 2021, pp. 21, 48), cât și

¹ *La Fédération Internationale de Football Association* (FIFA), în limba franceză în original, este o organizație care reunește federațiile și asociațiile naționale de fotbal din lume, fondată la 21 mai 1904 la Paris și mutată în 1932 la Zurich, în Elveția, ca asociație non-guvernamentală, conform Codului Civil Elvețian (Statutele FIFA, 2022, art. 1).

² „În prezent cercetarea în sociologia sportului este bazată pe o abordare critică” (Coakley, 2021, p. 48).

o dimensiune investigativă (cf. Sugden & Tomlinson, 2009, p. 12), prin intermediul a *două obiective de cercetare* ale lucrării:

1. Primul obiectiv, central, este legat de *latura investigativă a sociologiei* (cf. Sugden, 2012, p. 237) și urmărește „să contribuie la disciplina [sociologiei]” (Maguire, 2013) prin analizarea stării justiției sociale în ceea ce privește FIFA;
2. Al doilea obiectiv, asociat, privește *transformarea socială* (Carniol, 2010, p. 36), și urmărește „să schimbe lumea sportului” (Maguire, 2013), prin identificarea unor modalități practice de îmbunătățire a stării justiției sociale în legătură cu FIFA.

Lucrarea urmărește atingerea acestor două obiective prin obținerea de răspunsuri la două *întrebări de cercetare*, fiecare din aceste întrebări fiind în corespondență cu câte un obiectiv:

1. Întrebarea centrală a cercetării *Ce acte de justiție/injustiție socială s-au manifestat la FIFA?*, privind obiectivul central, cel investigativ;
2. Întrebarea asociată de cercetare *Ce soluții ar putea fi aplicate pentru eradicarea și prevenirea injustițiilor sociale la FIFA?*, privind obiectivul asociat, de schimbare socială.

Alegerea titlului lucrării și originalitatea

Titlul lucrării, *Justiție și injustiție socială în activitatea FIFA*, reflectă în ansamblu și de o manieră integratoare scopul, fundamentele, obiectivele și întrebările cercetării. Lucrarea are un caracter original, nefiind identificate alte lucrări care să vizeze ca atare *starea justiției sociale la FIFA*.

Metodologia de cercetare

Folosind o *paradigmă interpretativistă*, de altfel cea mai utilizată abordare în lucrările de sociologie a sportului (Donnelly, 2000, p. 85), cercetarea urmează un *model calitativ* al cercetării (Corbetta, 2003, p. 14; Giulianotti, 2016; Willis, 2007, p. 12) și reunește:

- o *analiză hermeneutică* (Donnelly & Atkinson, 2015, p. 31), folosind preponderent *documentarea* ca metodă de cercetare a stării justiției sociale la FIFA;
- o *analiză etnografică* (Donnelly & Atkinson, 2015, p. 31), având la bază *cercetarea-acțiune de tip participativ* ca strategie de cercetare, respectiv *observația participativă* și *interviul nestructurat* ca metode principale de cercetare.

Justificarea absenței unor ipoteze de lucru în această cercetare

În baza caracteristicilor paradigmei interpretativiste nu au fost formulate *ipoteze de lucru* (Sarantakos, 1993/2013, pp. 45, 130; Creswell, 2009, p. 129). Pe de o parte, „într-un studiu calitativ, cercetătorii formulează întrebări de cercetare, nu obiective (adică scopuri specifice pentru cercetare) sau ipoteze (adică predicții care implică variabile și teste statistice)” (Creswell, 2009, p. 129), iar pe de altă parte ipotezele de lucru „nu aduc contribuții pozitive la procesul cercetării, părtinesc modelul de cercetare (de pildă colectarea datelor, analiza datelor și interpretarea lor), restricționează scopurile cercetării, limitează abordarea și prin urmare predetermină rezultatele cercetării” (Sarantakos, 1993/2013, p. 163).

Data de referință și stilul de citare

Data de referință de finalizare a cercetării doctorale este 21 mai 2024, care coincide cu împlinirea a 120 de ani de la fondarea FIFA (cf. FIFA, n.d.d). Stilul de citare utilizat este cel al *Asociației Psihologice Americane* (APA), ediția a 7-a, iar toate sursele sunt menționate în ordine alfabetică în lista referințelor bibliografice.

Capitolul I. Scurtă sinteză a fundamentelor teoretice ale justiției sociale

În acest capitol al lucrării a fost „folosită literatura [de specialitate] pentru a introduce studiul” (Creswell, 2009, p. 28).

Justiția socială, numită uneori și *dreptate socială*, reprezintă un deziderat legitim al fiecărei persoane. Cercetarea *justiției sociale* se realizează preponderent prin intermediul studierii *injustiției (nedreptății) sociale*, folosind o serie de *indicatori* care au fost conceptualizați de către autori recunoscuți³. Prin raportarea la acești *indicatori* se crează posibilitatea efectuării unor cercetări de certă factură științifică și este evitată formularea de aprecieri arbitrare privind comiterea sau nu a unor injustiții sociale în situații date.

Comiterea și remedierea injustițiilor sociale sunt operațiuni complexe, care necesită timp, efort, determinare și istețime. Adeseori făptașii beneficiază de complicitatea unor actori sociali puternici și dispun de mai multe resurse decât victimele lor, iar prin comiterea de injustiții sociale acest decalaj se mărește. De aceea, victimele se opun rareori injustițiilor suferite și cel mai adesea

³ Printre acești cercetători de seamă ai injustiției sociale se disting profesorii Vittorio Bufacchi, Thomas Pogge, Iris Marion Young, Miranda Flicker, Linda Black, David Stone, Nancy Fraser, John T. Jost și Aaron Kay.

astfel de confruntări sunt câștigate de făptași, după cum s-a întâmplat și în cazul conflictului dintre președintele FIFA Infantino și președintele Comitetului de Guvernanță al FIFA, Maduro, soldat cu demiterea lui Maduro (Conn, 2017a). Drept rezultat al acestui dezechilibru de forțe, apare *justificarea sistemului* (Jost et al., 2004, apud Jost & Kay, 2010, p. 1148) și de cele mai multe ori victimele fie acceptă resemnate injustițiile sociale respective, precum un fost oficial din fotbal, fie se pun în slujba făptașilor, fie caută să se realizeze personal în alt mod.

Capitolul II Scurtă sinteză a justificării cercetării și a considerațiilor legale și etice

FIFA și-a stabilit singură o serie de obligații statutare de a respecta prevederi ale justiției sociale și posedă mijloacele necesare implementării justiției sociale în cadrul FIFA, în fotbalul mondial și într-o anumită măsură chiar „în societate în general” (FGR, 2020, art. 14).

De asemenea, FIFA și-a asumat deschis controlul atât al tuturor structurilor fotbalistice la nivel global (Statutele FIFA, 2022, art.14, 22), cât și al jocului de fotbal (Statutele FIFA, 2022, art. 2), cel mai popular sport din lume și care generează „mari valori economice” (Bull & Faure, 2022). În acest context, cei indignați de comiterea de injustiții sociale în fotbal sunt motivați să propună trecerea FIFA sub o formă puternică de control social. Așa se explică de ce trei foști membri ai *Comitetului de Guvernanță al FIFA* au avertizat că cei aflați la conducerea FIFA sunt dependenți politic față de cei pe care ar trebui să-i reformeze și din acest motiv persoanele incomode din comitetele formal independente ale FIFA sunt îndepărtate arbitrar în mod sistematic, iar FIFA își reglementează singură activitatea, fără transparență și fără a fi trasă la răspundere (Pillay et al., 2017). Cei trei foști membri ai *Comitetului de Guvernanță al FIFA* au concluzionat că „FIFA nu poate fi reformată din interior” (Pillay et al., 2017). Iar un alt fost membru al *Comitetului de Guvernanță al FIFA* a declarat că modul de organizare al FIFA favorizează profitorii din interior (Wrage, 2016, apud Primeaux, 2016) și că în acest fel sunt create condiții pentru comiterea, permanentizarea și amplificarea injustițiilor sociale la FIFA.

Prin urmare tema doctorală *Justiție și injustiție socială în activitatea FIFA* este originală, importantă și merită a fi studiată.

Privitor la *prezumția de nevinovăție* din *justiția oficială*, aceasta nu este aplicabilă în *justiția (dreptatea) socială*, care nu stabilește vinovății „în conformitate cu legea” (Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, 2012, Titlul VI Justiția, art. 48).

În condițiile în care cercetătorii nu pot și nu trebuie să rămână indiferenți față de comiterea de injustiții sociale sub pretextul „neutralității științifice”, caracterul imparțial al cercetării doctorale este asigurat printr-o abordare științifică de tip sociologic, prin evitarea prejudecăților, clișeele și demonizărilor. În acest sens nu sunt consemnate nici incompatibilități etice și nici conflicte de interese privind lucrarea *Justiție și injustiție socială în activitatea FIFA*.

Capitolul III Scurtă sinteză privind aspectele metodologice ale lucrării

Demersul metodologic al lucrării de față pornește de la formularea a două obiective de cercetare. Primul obiectiv al cercetării, central, vizează să aducă o contribuție la cunoașterea sociologică (Maguire, 2013), în timp ce al doilea obiectiv, asociat, urmărește promovarea transformării sociale (Carniol, 2010, p. 36), prin îmbunătățirea stării justiției sociale în relație cu FIFA. Din perspectivă metodologică, în conexiune cu primul obiectiv al cercetării este formulată întrebarea centrală a cercetării, anume *Ce acte de justiție/injustiție socială s-au manifestat la FIFA?*, iar în conexiune cu al doilea obiectiv al cercetării este formulată întrebarea asociată de cercetare, anume *Ce soluții ar putea fi aplicate pentru eradicarea și prevenirea injustițiilor sociale la FIFA?* (pe scurt *Ce soluții?*).

Metodologia lucrării a implicat și justificarea alegerii *metodelor și strategiilor de cercetare*, în baza unei *paradigme* cât mai potrivite temei *Justiție și injustiție socială în activitatea FIFA*. În urma unei analize comparative, *paradigma* aleasă este cea *interpretativistă*, care „a ajuns recent să fie ceea ce mulți consideră abordarea predominantă în sociologia sportului” (Donnelly, 2000, p. 85) și care permite articularea *analizei hermeneutice* și a *analizei etnografice*, „«cele două sociologii»... [care] sunt cel mai bine evidențiate de sociologia sportului” (Donnelly & Atkinson, 2015, p. 31).

Folosirea *interpretativismului* presupune o abordare preponderent calitativă, inductivă, interactivă, subiectivă, deschisă, bazată pe observație și pe înțelegerea contextuală a unor date „moi”, care are drept scop reflectarea realității (Corbetta, 2003, p. 37; Willis, 2007, p. 95). De aici decurge utilizarea unor *metode de cercetare calitative*, dintre care, pentru lucrarea de față au fost selectate *documentarea*, *interviul nestructurat* și *observația participativă*; la acestea se adaugă *cercetarea-acțiune de tip participativ* (CAP), ca strategie de cercetare (cf. O’Leary, 2004, p. 139).

A fost stabilit astfel un *model calitativ-participativ* al cercetării, în care „se utilizează o abordare narativă” (Creswell, 2009, pp. 17-18). În acest context metodologic nu sunt folosite

ipoteze de cercetare (Creswell, 2009, p. 129), care ar putea fi părtinitoare (Sarantakos, 1993/2013, p. 163), ci doar *întrebări de cercetare* (Creswell, 2009, p. 129).

Derularea cercetării a fost afectată de refuzul membrilor a două grupuri țintă (cei care au militat pentru justiție socială la FIFA și respectiv cei care au organizat un meci de fotbal fără ofsaid în 2017 în Olanda) de a participa la interviuri, cu excepția unui singur fost oficial al FIFA. Susținerea de interviuri s-a limitat prin urmare doar la acel fost oficial al FIFA și la membrii celui de-al treilea grup țintă, cel al participanților la meciurile demonstrative de fotbal nou și de superfotbal. Prin urmare cercetarea s-a bazat preponderent pe documentare și pe observații participative, acestea din urmă incluse în cadrul cercetării-acțiune de tip participativ.

Natura temei a impus și recurgerea la un excurs istoric privind starea justiției sociale în legătură cu FIFA, mai ales în contextul faptului că, în timp ce foste puteri coloniale au recunoscut injustiții sociale de care s-au făcut responsabile într-un trecut îndepărtat, FIFA a evitat sistematic să-și asume implicarea în numeroase injustiții sociale comise de-a lungul activității sale.

Capitolul IV Scurtă sinteză privind analiza hermeneutică

Analiza hermeneutică a temei *Justiție și injustiție socială în activitatea FIFA* relevă faptul că, de la fondarea FIFA în 1904 și până în 2024, în activitatea FIFA s-au comis numeroase injustiții sociale, iar înfăptuirea justiției sociale la FIFA a avut mai degrabă un caracter reparator și conjunctural.

În această perioadă, privind problematica justiției sociale la FIFA, pot fi distinse două etape majore:

1. Etapa colonială, între anii 1904 și 1974, marcată de punerea FIFA preponderent în slujba intereselor marilor puteri vest-europene, în baza unei viziuni colonialiste, eurocentriste, rasiste și neo-imperialiste promovate sub o mască de paternalism, misionarism și pietism (Tomlinson, 2015; Darby, 2000, p. 65; 2008, p. 260; Jacquet, 2018; Dietschy, 2013, p. 293) de cei șase președinți ai FIFA din epoca respectivă⁴, care erau cu toții reprezentanți ai unor imperii coloniale (Franța, Marea Britanie și Belgia) (cf. FIFA, n.d.e); și respectiv
2. Etapa capitalistă, începută în 1974 și care continuă în prezent, în anul 2024, etapă în care FIFA a fost transformată într-o afacere, pe care cei aflați atunci la conducerea FIFA⁵ au

⁴ Francezii Guérin și Rimet, englezii Woolfall, Drewry și Rous, precum și belgianul Seeldrayers (cf. FIFA, n.d.e).

⁵ Este vorba de președinții succesivi ai FIFA Havelange, Blatter și Infantino (cf. FIFA, n.d.e).

condus-o ca pe propria lor firmă (cf. Tognoni, apud Tomlinson, 2015). În această etapă veniturile FIFA au crescut susținut (Tennent & Gillett, 2022, pp. 14-16), în timp ce accederea și menținerea la conducerea FIFA au ajuns să fie obținute printr-o metodă care a fost descrisă pe scurt drept „furnizează bani votanților de la Congresul FIFA și domnește [asupra FIFA]” (cf. Wrage, 2016, apud Primeaux, 2016). Pe durata acestui stagiul FIFA a fost condusă de trei președinți, bărbați albi de origine vest-europeană, cetățeni ai Braziliei, Elveției și Italiei.

Până la data de referință de 21 mai 2024, FIFA a refuzat sistematic recunoașterea și corectarea a numeroase injustiții sociale pe care le-a comis timp de 120 de ani (1904-2024), deși în 2022 președintele FIFA Infantino declarase oficial că pentru injustițiile sociale comise în ultimii 3.000 de ani, „ar trebui să ne cerem scuze pe durata următorilor 3.000 de ani” (Infantino, 2022, apud MacInnes, 2022a). Adeseori FIFA a evitat chiar și simpla menționare a injustițiilor comise, sperând probabil ca acestea să se șteargă de la sine din conștiința publică.

Refuzul persistent al FIFA de a recunoaște injustițiile sociale comise contrastează cu faptul că, după 2020, foste puteri coloniale precum Italia, Germania și Olanda au început să recunoască injustițiile sociale pe care le-au comis în trecut față de alte națiuni și populații (Sarrar, 2008; Ministerul Afacerilor Externe al Germaniei, 2021; McBeth, 2022).

Capitolul V Scurtă sinteză privind analiza etnografică

Deoarece *Legile Jocului* de fotbal au fost puse în mod injust de FIFA încă de la înființarea sa în 1904 și până în prezent, în 2024, sub control britanic⁶, prin intermediul IFAB, situație consfințită în *Statutele FIFA* (2022, art. 7), FIFA și membrii britanici ai IFAB s-au dovedit de-a lungul timpului responsabili de numărul redus de goluri din fotbalul FIFA.

FIFA nu a reușit să crească numărul de goluri înscrise în medie pe meci nici prin apelul repetat la tehnologie, precum introducerea VAR, SAOT și a unor mingi tot mai performante în termeni de viteză și de manevrabilitate, nici prin interzicerea paselor înapoi la portari și a atacului din spate (cf. IFAB, 2018). Prin prisma acestor evidențe se poate considera că regula de ofsaid a FIFA este principalul vinovat de numărul mediu redus de goluri pe meci din fotbalul FIFA și

⁶ FIFA a privilegiat mereu britanicii în condițiile în care Regatul Un avea în 2022 o populație de 66.971.000 locuitori (Banca Mondială, 2023), reprezentând doar 0,84% din cei 7.951.510.000 locuitori ai lumii (Banca Mondială, 2023).

reprezintă totodată o in Justiție socială de oprimare a jucătorilor în atac și de privilegiere a jucătorilor din apărare.

Atât în meciul de fotbal fără ofsaid organizat de Marco van Basten în Olanda în 2017, cât și în cele opt meciuri de fotbal cu reguli de ofsaid modificate organizate în 2018 și 2019 în patru state (România, Georgia, Spania și Suedia) s-a obținut o creștere semnificativă a numărului mediu de goluri înscrise față de fotbalul FIFA. Cercetarea-acțiune participativă (CAP) întreprinsă în paralel cu organizarea acestor opt meciuri de *fotbal nou* și de *superfotbal*, nu doar că a contribuit decisiv la dezvoltarea noilor versiuni de fotbal, dar a arătat și că acestea sunt ușor de înțeles, de jucat și de arbitrat, fiind și plăcute publicului.

Rezultatele încurajatoare obținute în urma verificării în opt meciuri demonstrative a noilor versiuni de fotbal cu ofsaid modificat arată că acestea constituie alternative viabile la fotbalul FIFA. În baza celor consemnate la aceste meciuri prin cercetare-acțiune de tip participativ, prin observație participativă și prin interviuri nestructurate se poate interpreta că *noul fotbal* și *superfotbalul* ar putea deveni atât alternative la fotbalul FIFA, cât și vehicule de promovare a justiției sociale în sportul mondial. A devenit astfel posibilă organizarea unor noi structuri sportive în jurul acestor versiuni de fotbal cu alte reguli de ofsaid. Un avantaj al unor asemenea noi organizații sportive este acela că ar porni la drum neafectate de in Justițiile sociale comise de FIFA și care apasă încă pe umerii FIFA în urma refuzului permanent al FIFA de a recunoaște comiterea acestor in Justiții sociale și de a le remedia.

Concluzii

În această cercetare, care are drept scop *evaluarea stării justiției sociale la FIFA*, au fost urmărite și îndeplinite cele *două obiective de cercetare* stabilite inițial, prin intermediul unei duble *analize, hermeneutică și respectiv etnografică*, care a răspuns *in extenso* la *două întrebări de cercetare*, respectiv:

- A. întrebarea centrală a cercetării, *Ce acte de justiție/injustiție socială s-au manifestat la FIFA?*, asociată primului obiectiv al cercetării, de contribuire la cunoașterea sociologică (Maguire, 2013);
- B. întrebarea asociată de cercetare, *Ce soluții ar putea fi aplicate pentru eradicarea și prevenirea in Justițiilor sociale la FIFA?*, asociată celui de-al doilea obiectiv, cel practic.

Analiza hermeneutică a identificat o serie de injustiții sociale comise la nivel organizațional la FIFA, deopotrivă împotriva femeilor, a popoarelor Africii și Asiei, precum și în favoarea Europei de Vest, a URSS conduse de Stalin, a Italiei fasciste, a Germaniei naziste, a statelor totalitare comuniste, a dictaturii militare din Argentina, în timp ce *analiza etnografică* a argumentat că regula de ofsaid din fotbalul FIFA reprezintă în sine o injustiție socială, care sancționează pe nedrept atacanții și privilegiază apărătorii, drept pentru care se impune modificarea, înlocuirea sau eliminarea acesteia, precum și a prezentat o serie de soluții practice pentru înfăptuirea justiției sociale privind FIFA prin intermediul unor noi versiuni de fotbal, care au fost deja testate cu succes în mai multe meciuri.

Potrivit cercetării, se poate considera că *injustiția socială s-a întâlnit adesea la FIFA* de-a lungul celor 120 ani de activitate ai FIFA (1904-2024). Un moment de excepție s-a petrecut în cursul tranziției de la perioada colonială a FIFA (1904-1974) la perioada capitalistă a FIFA (1974-2024), când, pe fondul schimbărilor prin care a trecut FIFA în epoca respectivă, între anii 1970 și 1980 au fost înfăptuite patru acte importante de justiție socială corectivă:

- A. ridicarea în 1970 a interzicerii fotbalului feminin de FIFA în 1966 (Dunn, 2016, p. 13);
- B. îndepărtarea în 1974 de la conducerea FIFA a anacronicului Stanley Rous⁷, care acționa vădit în interesul regimului rasist sud-african de atunci (Vonnard & Sbeti, 2018, p. 139);
- C. excluderea Africii de Sud rasiste din FIFA la Congresul FIFA din 1978 (Bolsmann, 2013);
- D. primirea în FIFA a Republicii Populare Chineze, în 1980 (Homburg, 2006).

În afara unor asemenea rare „sclipiri” de juste reparații sociale, la FIFA a predominat comiterea de injustiții sociale pe scară largă⁸. Totuși, la Congresele FIFA din anii 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 și 2024⁹ nu au fost documentate critici din partea celor 211 de federații membre privind comiterea de injustiții sociale la FIFA. Ca atare, FIFA și conducerea ei par a fi unanim acceptate și aclamate, chiar la propriu, la nivel mondial, încât Infantino a fost reales președinte al FIFA atât în 2019 (FIFA, 2019b, apud Ginghină, 2023a), cât și în 2023 (FIFA, 2023, apud Ginghină, 2023a), „prin aclamații”¹⁰, deopotrivă de Israel și Palestina, Coreea de Sud și Coreea de Nord, Ucraina și Rusia, deși acestea sunt antagonice, inclusiv în fotbal.

⁷ „În calitate de președinte al FIFA, Rous a fost anacronic în timpul vieții sale” (Goldblatt, 2006).

⁸ Astfel, înainte și după trecerea FIFA de la colonialism la capitalism în 1974, Cupele Mondiale 1958, 1962, 1966, 1978 și 1982 au fost marcate de injustiții sociale, aspecte de altfel documentate pe larg în această lucrare.

⁹ Am urmărit în direct, online, desfășurarea tuturor congreselor FIFA desfășurate între anii 2019 și 2024.

¹⁰ În baza prevederilor *Statutelor FIFA* (2022): „Pentru alegerea Președintelui [FIFA], în cazul în care există un singur candidat, Congresul [FIFA] poate decide alegerea acestuia prin aclamații” (art. 30, alin. 3).

Aceste paradoxuri au mai multe explicații posibile, printre care:

- A. finanțarea asociațiilor membre cu bani de la FIFA. După 1974 veniturile FIFA au crescut simțitor (Tennent & Gillett, 2022, pp. 14-16), ceea ce a permis asigurarea alegerii sau realegerii candidaților la președinția FIFA prin metoda „furnizează bani votanților de la Congresul FIFA și domnește [la FIFA]” (Wrage, 2016, apud Primeaux, 2016). Cum „președintele [FIFA] va fi ales de Congres pentru o perioadă de patru ani în anul care urmează unei Cupe Mondiale FIFA” (Statutele FIFA, 2022, art. 33, alin. 2), președintele FIFA în funcție poate utiliza distribuirea veniturilor de la Cupa Mondială în scop electoral;
- B. adoptarea de către membrele FIFA și de către numeroase guverne a justificării sistemului, adică „motivația conștientă sau inconștientă de a apăra, susține și justifica instituțiile și aranjamentele sociale, economice și politice existente” (Jost et al., 2004, apud Jost & Kay, 2010, p. 1148), inclusiv în ceea ce privește problematica justiției sociale la FIFA.
- C. statutul de monopol al FIFA. Astfel, „ofițerul de presă al FIFA, Guido Tognoni, a remarcat că «FIFA nu a avut niciodată o problemă financiară», deoarece «[FIFA] este o întreprindere monopol» și ca urmare, «banii sunt întotdeauna acolo»” (White, 2022).

Aceste trei explicații ale stării critice a justiției sociale la FIFA sunt direct stimulate și interconectate:

- monopolul FIFA îi garantează acestuia un succes financiar facil (White, 2022);
- dorința de a primi de la FIFA fie bani, fie organizarea de competiții, determină membrele FIFA și chiar unele guverne să susțină și să justifice sistemul injust patronat de FIFA;
- justificarea sistemului previne schimbarea socială și menține astfel monopolul FIFA.

Fiecare reluare a ciclului acestor interdependențe întărește încă mai mult caracteristicile respective. Astfel, injustițiile sociale au ajuns să fie comise la FIFA și propagate la nivel mondial de o manieră sistemică, inclusiv prin intermediul „interacțiunilor obișnuite, a unor stereotipuri culturale și mediatice, a unor proceduri birocratice și a unor mecanisme ale pieței” (Young, 1990/2011, p. 41), ceea ce face dificilă corectarea lor (cf. Sen, 2009, pp 389-390).

Se poate considera că factorul determinant al acestei situații injuste este statutul de monopol al FIFA, în condițiile în care în general „tendința către monopol ... nu este rezultatul unor «fapte obiective» aflate în afara controlului nostru, ci produsul unor opinii promovate și propagate ... până când au ajuns să domine toată politica noastră” (Hayek, 1944/2001, pp 45-46).

Existența acestui monopol al FIFA a fost confirmată oficial în data de 21 decembrie 2023 de *Curtea de Justiție a Uniunii Europene*: „Monopolul pe care normele în discuție¹¹ ... îl conferă ... FIFA ... și UEFA ... în materie de exploatare și de comercializare a drepturilor, se combină cu controlul absolut de care dispun [FIFA și UEFA] asupra organizării și a comercializării competițiilor” (Hotărârea EU:C:2023:1011, pct. 224). *Curtea de Justiție a Uniunii Europene* a mai stabilit și că: „Normele în discuție ... permit FIFA și UEFA să controleze în mod discreționar posibilitatea oricărei întreprinderi terțe de a organiza și de a comercializa competiții de fotbal intercluburi pe teritoriul Uniunii [Europene]” (Hotărârea EU:C:2023:1011, pct. 248). Drept pentru care legitimitatea normelor monopoliste respective din *Statutele FIFA* (2020, art. 67-68, 71-73) a fost respinsă de *Curtea de Justiție a Uniunii Europene*: „În speță, având în vedere afirmațiile ... amintite la punctul 248 din prezenta hotărâre, normele în discuție ... nu par să poată fi considerate justificate de un obiectiv legitim de interes general” (Hotărârea EU:C:2023:1011, pct. 256).

Pe lângă injustițiile sociale generate în mod direct, acest monopol al FIFA contribuie și indirect la proliferarea injustițiilor sociale la FIFA și în fotbalul global, deoarece obținerea și

¹¹ „Normele în discuție” la care s-a referit *Curtea de Justiție a Uniunii Europene* în *Hotărârea EU:C:2023:1011* sunt următoarele prevederi monopoliste din *Statutele FIFA* (2020, art. 67-68, 71-73):

„1.FIFA, asociațiile sale membre și confederațiile sunt titularele originare – fără restricții de conținut, de timp, de loc sau de drept – ale tuturor drepturilor care derivă din competițiile și din alte evenimente aflate sub jurisdicția lor. Printre aceste drepturi se numără drepturile patrimoniale de orice fel, drepturile de înregistrare, de reproducere și de difuzare audiovizuale, drepturile multimedia, drepturile de marketing și de promovare, precum și drepturile de proprietate intelectuală, cum ar fi drepturile asupra semnelor distinctive și drepturile de autor. 2. Consiliul [FIFA] stabilește tipul de exploatare și întinderea utilizării acestor drepturi și adoptă dispoziții speciale în acest scop. Consiliul [FIFA] este liber să decidă dacă intenționează să exploateze drepturile menționate singur sau împreună cu terți sau să delege exploatarea acestora către terți.” (Statutele FIFA, 2020, art. 67);

„FIFA, asociațiile membre și confederațiile sunt singurele competente să autorizeze difuzarea meciurilor și a evenimentelor aflate sub jurisdicția lor, în special pe suporturi audiovizuale, fără restricții de loc, de conținut, de dată, de tehnică sau de drept” (Statutele FIFA, 2020, art. 68);

„1. Consiliul [FIFA] are competența de a adopta orice regulament privind organizarea competițiilor și a meciurilor internaționale care implică echipe reprezentative, ligi, cluburi și/sau echipe improvizate. Niciun meci sau competiție nu poate avea loc fără autorizația prealabilă a FIFA, a confederațiilor și/sau a asociației membre în cauză. Modalitățile sunt reglementate de Regulamentul privind meciurile internaționale. 2. Consiliul [FIFA] poate adopta dispoziții referitoare la aceste meciuri și competiții. 3. Consiliul [FIFA] stabilește criteriile referitoare la autorizarea unor situații speciale neprevăzute de Regulamentul privind meciurile internaționale. 4. Cu excepția autorizării în materie de competențe prevăzute de Regulamentul privind meciurile internaționale, FIFA poate adopta o decizie finală referitoare la autorizarea oricărui meci internațional sau a oricărei competiții internaționale” (Statutele FIFA, 2020, art. 71);

„Niciun jucător sau nicio echipă afiliată la o asociație membră sau la un membru al unei confederații admis în mod provizoriu nu poate să joace un meci sau să aibă contacte sportive cu un alt jucător sau o altă echipă care nu este afiliată la o asociație membră sau la un membru al unei confederații admis în mod provizoriu, fără acordul FIFA” (Statutele FIFA, 2020, art. 72);

„Nicio asociație, ligă sau niciun club care aparține unei asociații membre nu poate să se afilieze la o altă asociație membră sau să participe la competiții pe teritoriul acesteia decât cu titlu excepțional. În toate cazurile, este necesară autorizația celor două asociații membre, a confederației (confederațiilor) în cauză și a FIFA” (Statutele FIFA, 2020, art.73).

menținerea statutului de monopol necesită comiterea de noi și noi injustiții sociale, prin oferirea sau cedarea în mod injust a unor privilegii și resurse unor persoane și entități care ar putea acorda și garanta monopolul respectiv. Acest model a fost sintetizat de Hayek: „Monopoliștii au câștigat acest sprijin fie lăsând alte grupuri să participe la câștigurile lor sau, poate chiar mai frecvent, convingându-le că formarea monopolurilor era în interesul public” (1944/2001, pp. 201-202).

Iar cum „sporturile sunt ... strâns legate de sfere majore ale vieții sociale, cum ar fi familia, economia, mass-media, politica, educația și religia” (Coakley, 2021, p. 21, FIFA a primit și sprijin politic din partea unor actori statali, la nivel global: „Odată ce națiunile au început să recunoască organizarea unei Cupe Mondiale ca o modalitate de a-și spori reputația internațională, FIFA a obținut profit din acest control” (White, 2022). S-a ajuns în acest mod ca unii guvernanți ai statelor lumii să devină complici sau beneficiari ai injustițiilor sociale comise la FIFA, inclusiv dictatori precum Mussolini, Hitler, Stalin, Videla și Ceaușescu, aspecte documentate în lucrare.

Cazul Ucrainei este ilustrativ privind funcționarea mecanismelor înfăptuirii sau nu a justiției sociale la FIFA. Astfel, *Asociația Ucraineană de Fotbal* avea motive întemeiate să fie supărată deopotrivă pe FIFA și pe președintele ei Infantino, atât după ce în 2019 Infantino a primit *Ordinul Prietenia* de la Putin și a strigat *Slavă Rusiei!* la Kremlin, exploataând astfel politic fotbalul în favoarea Rusiei (cf. Ginghina, 2023a), cât și după ce FIFA a ruinat cluburile ucrainene prin anularea abuzivă a contractelor jucătorilor acestora în 2022 și 2023 (cf. FIFA, 2023c). Din păcate, nu au fost documentate niciun fel de critici ale reprezentanților Ucrainei la adresa FIFA sau a lui Infantino pentru comiterea acestor injustiții sociale. În mod evident, prin astfel de critici Ucraina:

- ar fi riscat să primească mai puțini bani din partea FIFA, ca pedeapsă pentru acele critici;
- nu ar fi obținut nici repararea injustițiilor sociale respective, nici reformarea FIFA;
- nu ar fi afectat monopolul deținut de FIFA la nivel global (cf. White, 2022);
- nu ar fi găsit susținere nici în rândul majorității federațiilor naționale membre ale FIFA, multe dintre aceste federații depinzând financiar de FIFA, nici din partea unei mari părți a guvernanților statelor lumii, care consideră că au nevoie de FIFA, fie ea și injustă social, pentru obținerea atât de prestigiu internațional, cât și de suport popular intern, inclusiv electoral, prin primirea de la FIFA a dreptului de a organiza competiții (cf. White, 2002).

Pe scurt, Ucraina nu ar fi câștigat nimic și ar fi avut doar de pierdut din astfel de critici, pentru că *distribuirea de fonduri, justificarea sistemului și poziția de monopol* îi permit FIFA să

comită nestingherită in justiții sociale, imună la orice critici, populare sau oficiale. Cazul Ucrainei confirmă faptul că, de cele mai multe ori, victimele in justițiilor sociale evită să se opună direct făptașilor, deoarece șansele lor de victorie sunt oricum reduse iar făptașii se pot apoi răzbuna.

Că așa stau lucrurile o dovedesc și amenzile aplicate în mod opresiv și răzbunător de FIFA statelor africane, după ce acestea au boicotat Cupa Mondială 1966 ca protest față de in justițiile sociale comise de FIFA împotriva lor și în favoarea regimului rasist din Africa de Sud (Darby, 2008). FIFA nu a anulat vreodată amenzile respective, nu le-a restituit africanilor pe care i-a oprimat și nici nu și-a recunoscut vina. În aceeași notă se situează și concedierea opresivă de la FIFA atât a avertizorilor de integritate Podolak și Schmidt în 2016 (Warshaw, 2016), cât și a președintelui *Comitetului de Guvernare al FIFA*, Maduro, în 2017 (Ginghină, 2023a; Ødegård & Melnæs, 2017), după ce aceștia, obligați sub sancțiunea demiterii de *Codul de Etică al FIFA* (2020, art. 17), au informat în scris *Comitetului de Etică al FIFA* (CEF) despre unele posibile abateri etice. Înalți oficiali ai FIFA au încălcat astfel atât confidențialitatea identității avertizorilor de integritate, cât și interdicția de oprimare a acestora, fapte sancționabile cu demiterea oficialilor respectivi de la FIFA (cf. *Codul de Etică al FIFA*, 2020, art. 18, 36). FIFA însă a refuzat atât să-i demită pe oficialii respectivi, cât și să recunoască comiterea acelor in justiții sociale (cf. FIFA, 2016, apud Warshaw, 2016).

Prin privilegierea flagrantă a făptașilor, precum și prin sancționarea opresivă a avertizorilor și intimidarea victimelor, in justițiile sociale s-au insinuat tot mai mult la FIFA și sub forma „interacțiunilor obișnuite, a unor stereotipuri culturale și mediatice, a unor proceduri birocratice și [a unor pretinse] mecanisme ale pieței” (Young, 1990/2011, p. 41). Odată devenite structurale, in justițiile sociale de la FIFA se reproduc sistematic (cf. Young, 1990/2011, p. 41) și nu mai pot fi eliminate înlocuind conducătorii sau statutele FIFA (cf. Young, 1990/2011, p. 41), ci doar prin schimbarea completă a paradigmei instituționale a FIFA, bazată pe statutul ei de monopol (cf. White, 2022), deoarece „FIFA nu se poate reforma din interior” (Pillay et al., 2017) și la „[FIFA] nu există nicio speranță reală pentru un nou început. Organizația este trucată pentru a aduce beneficii profitorilor din interiorul sistemului” (Wrage, 2016, apud Primeaux, 2016).

În aceste condiții, se poate considera că nu este posibilă instituirea sustenabilă a justiției sociale în interiorul FIFA, ci doar în cadrul unor alternative la fotbalul actual și la FIFA, cum ar fi noi sporturi și organizații sportive. Atât *fotbalul fără ofsaid* promovată de Marco van Basten, cât și

noul fotbal și superfotbalul, deja testate cu succes, ar putea sta la baza unor asemenea schimbări în sport (cf. Maguire, 2013), generatoare de transformări sociale (cf. Carniol, 2010, p. 36).

În plan practic, percepția publicului asupra unui sport poate evolua. Astfel, preferința generală a publicului față de un sport anume se poate transfera către alte sporturi. Mutarea interesului publicului din România de la oină la fotbal este ilustrativă în acest sens. Deși oina fusese mult timp populară, în parte și deoarece „[în 1898] Spiru Haret... a introdus practicarea obligatorie a oinei în școlile de toate gradele, după anul 1990 oina a cunoscut un mare regres, care a dus până aproape la dispariția jocului” (Federația de Oină din Republica Moldova, n.d.).

Asemenea schimbări ar putea avea loc și în ceea ce privește percepția publicului asupra fotbalului FIFA, odată ce ar apărea o competiție reală între fotbalul FIFA și alte versiuni de fotbal, în condițiile în care FIFA, confederațiile continentale și federațiile naționale sunt monopoluri, deoarece pe de o parte începând din 1910 FIFA recunoaște doar o singură federație națională din fiecare țară¹² (FIFA, n.d.n), iar pe de altă parte în țări precum România, de exemplu, „pentru o ramură de sport se poate constitui, în condițiile legii, o singură federație sportivă națională” (Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului¹³, art. 36, alin. 2). Este cu totul paradoxal faptul că sportul competițional, bazat pe concurență, a fost transformat prin lege în monopol în România, în condițiile în care acest monopol a fost acordat unor federații care, conform aceleiași legi, sunt „persoane juridice de drept privat” (Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului, art. 35, alin. 2). Fotbalul mondial are prin urmare o structură organizațională monopolistă, incluzând federații naționale monopoliste, precum FRF (cf. Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului, art. 36, alin. 2), care sunt afiliate la confederații continentale monopoliste, precum UEFA (cf. Hotărârea Curții Europene de Justiție, EU:C:2023:1011, pct. 224, 248, 256), toate activând sub umbrela unei federații internaționale monopoliste, anume FIFA (cf. Hotărârea Curții

¹² Astfel, „[la Congresul FIFA din 1910,] FIFA a decis că o singură asociație ar trebui să fie recunoscută ca organism de conducere al fotbalului în fiecare țară. Astfel, asociațiilor membre li s-a acordat dreptul exclusiv de a guverna fotbalul în țările lor” (FIFA, n.d.n).

¹³ *Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului* este atât de limitativă, încât nu permite în România funcționarea federațiilor sportive internaționale, pentru că acestea nu figurează în lista structurilor sportive legale din România. Prin urmare, conform prevederilor *Legii nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului*, dacă de exemplu FIFA, CIO sau *Federația Internațională de Gimnastică* ar intenționa să-și stabilească sediile în România, acest lucru ar fi ilegal:

„(1) În sensul prezentei legi, sunt considerate structuri sportive:

- a) asociațiile sportive;
- b) cluburile sportive, inclusiv cele organizate ca societăți comerciale;
- c) asociațiile județene și ale municipiului București, pe ramuri de sport;
- d) ligile profesioniste;
- e) federațiile sportive naționale;
- f) Comitetul Olimpic Român” (Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului, art. 21, alin. 1).

Europene de Justiție EU:C:2023:1011, pct. 224, 248, 256). Prin urmare, monopolurile FIFA, ale confederațiilor și ale federațiilor membre ale FIFA se susțin și se completează reciproc.

Ca urmare a acestui statut prelungit de monopol din fotbalul FIFA, ar fi dificil pentru FIFA și pentru celelalte structuri monopoliste din fotbalul FIFA, precum federațiile naționale, să se adapteze unui mediu concurențial onest. S-ar ajunge astfel la înfăptuirea justiției sociale la FIFA prin desființarea sau devenirea irelevantă a FIFA și drept consecință a tuturor celorlalte organizații monopoliste din fotbalul FIFA, conform argumentației lui Rawls: „Legile și instituțiile oricât de eficiente și de bine aranjate trebuie reformate sau desființate dacă sunt injuste” (1971/1991, p. 3).

Asemenea schimbări sociale profunde în sport ar presupune parcurgerea unor etape:

1. recunoașterea faptului că statutul de monopol al FIFA ar trebui revizuit și eliminat, deoarece instituirea și menținerea acest monopol privat, afectat de neajunsuri precum cele deja documentate în prezenta lucrare, „nu este rezultatul unor «fapte obiective» aflate în afara controlului nostru, ci produsul unor opinii promovate și propagate [intenționat]” (Hayek, 1944/2001, pp 45-46);
2. facilitarea oficializării *noului fotbal* (Ginghină, 2018a, 2018b, 2018c; Sevilla FC, 2018) și a *superfotbalului* (Ginghină, 2019; TeSalut Vaslui, 2019), prin înființarea unor structuri asociative naționale și internaționale, precum cluburi, federații și ligi profesionale;
3. organizarea unor competiții de *fotbal nou* și de *superfotbal*.

Rezultanta acestor pași ar fi apariția unei situații concurențiale oneste în sport, cu mai mulți câștigători cerți:

- sportul ca atare;
- spectacolul sportiv;
- sportivitatea;
- spectatorii;
- jucătorii;
- arbitrii;
- oficialii sportivi;
- societatea, în ansamblul ei;
- justiția socială.

În acest context trebuie subliniat faptul că apariția unei concurențe reale față de FIFA și de fotbalul FIFA nu garantează reușita unor competitori anume, pentru că „rezultatele [concurenței

cinstite] sunt imprevizibile” (Hayek, 1968/2002, p. 10). De asemenea, este dificil de depășit statu-quo-ul, pentru că fotbalul FIFA este strâns interconectat cu medii economice, politice și mediatice influente, precum mari corporații, firme de pariuri sportive, partide și oameni politici, presa sportivă. Ilustrativ în acest sens este faptul că una dintre cele mai mari firme de televiziune prin cablu, *Digi*, care deține patru posturi tv sportive, a reorganizat recent grila de programe tv oferite abonaților, astfel încât primele canale 20 de canale sunt exclusiv sportive, în care fotbalul ocupă locul central (*Digi*, n.d.). Fotbalul FIFA este astfel impus în mod voalat clienților *Digi*.

Chiar dacă pentru unii oameni eliminarea monopolului deținut de FIFA și pierderea popularității fotbalului FIFA par astăzi, în 2024, ceva de neînchipuit, trebuie avut în vedere că toate sporturile sunt niște „**construcții sociale** - adică, *părți ale lumii sociale care sunt create de oameni în timp ce interacționează unii cu alții în anumite condiții sociale, politice și economice* (subl. în orig.)” (Coakley, 2022, p. 8). De asemenea, „sporturile sunt **activități contestate** - adică, *activități pentru care nu există acorduri atemporale și universale cu privire la ceea ce înseamnă, de ce există sau cum ar trebui să fie organizate* (subl. în orig.)” (Coakley, 2022, p. 9). Aceste caracteristici esențiale ale sportului, anume calitatea de construcție socială și caracterul de activitate contestată, se aplică deopotrivă și fotbalului FIFA. Faptul că FIFA deține un monopol, injust de altfel, crează doar o iluzie că fotbalul FIFA ar fi exceptat de la aceste legități sociale aplicabile tuturor sporturilor. Această iluzie este susținută în rândul publicului atât de absența unor contestări publice ale monopolului FIFA, cât și de persistența unei ideii limitative, păguboase și deluzorii că nu ar putea exista și alte jocuri de fotbal, diferite de fotbalul FIFA.

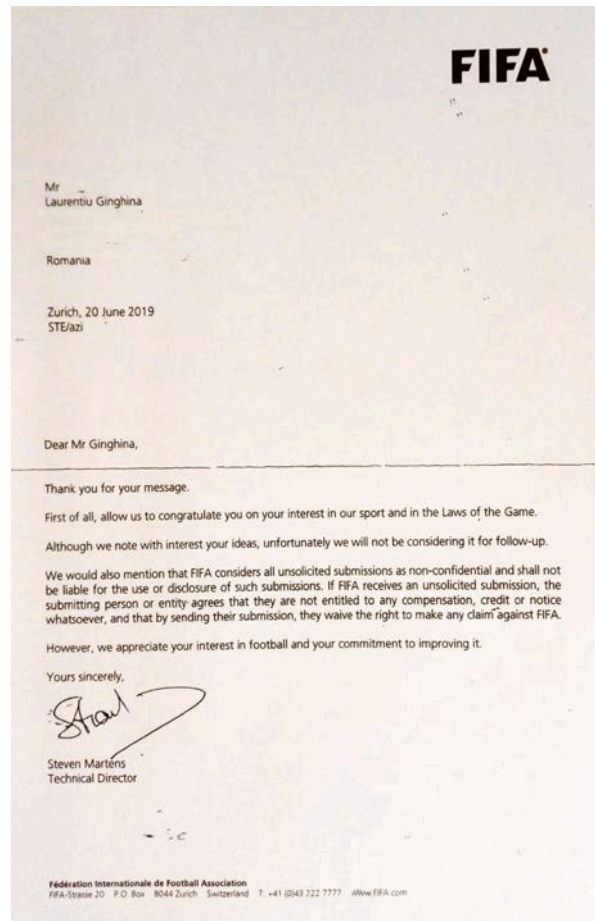
Într-o exprimare metaforică fotbalistică, FIFA a avut „ocazii” să îmbunătățească profund fotbalul, dar le-a „ratat” în mod voit. Astfel, deși Marco van Basten era pe atunci *Director Principal pentru Dezvoltare Tehnică al FIFA*¹⁴ (FIFA, 2016b), FIFA a respins în 2017 renunțarea

¹⁴ Se poate interpreta că respingerea de către FIFA a propunerilor respective ale lui Van Basten ar fi influențat decizia luată de acesta de a demisiona, în octombrie 2018, din postul de director principal pentru dezvoltare tehnică al FIFA, o decizie pe care Van Basten a motivat-o public de o manieră diplomatică astfel: „După doi ani buni și interesanți, am decis să pun capăt îndatoririlor [mele] la FIFA, în principal pentru a putea petrece mai mult timp cu familia mea la Amsterdam” (Van Basten, 2018, apud ESPN, 2018). Este de înțeles că cei doi ani ai lui Van Basten la FIFA (2016-2018) nu au fost totuși pe deplin „buni și interesanți” pentru acesta, din moment ce în 2017 conducerea FIFA i-a respins acestuia propunerile de modificare a regulilor fotbalului, un proiect de suflet al lui Van Basten, care fusese obligat să se retragă din fotbal la 28 de ani, la apogeul carierei, din cauza faptului că fusese grav faultat în mod repetat (Stead, 2020), în parte și din cauza unor reguli deficitare ale fotbalului. Van Basten a fost cea mai cunoscută victimă a atacurilor din spate, cazul lui Van Basten fiind unul dintre motivele pentru care aceste atacuri din spate au fost interzise de FIFA în 1994 (Blatter, apud Stead, 2020).

la ofsaid propusă de Van Basten, prin care se mărea de trei ori numărul de goluri înscrise în medie într-un meci (cf. FC Lisse TV, 2017; cf. Statista, n.d.).

Figura 1

Facsimil al unui document prin care FIFA a răspuns în data de 20 iunie 2019 la propunerea de conlucrare pe care o adresasem anterior FIFA privind îmbunătățirea regulilor fotbalului.

Notă. FIFA, Comunicare personală, iunie, 20, 2019.

De asemenea, conform **Figurii 1**, în 2019 FIFA a respins în mod oficial propunerea mea de colaborare privind dezvoltarea fotbalului, pornind de la modificările regulii de ofsaid deja testate cu succes în șase partide de *fotbal nou*:

Zurich, 20 iunie 2019

Stimate Domnule Ginghină,

Vă mulțumim pentru mesajul dumneavoastră.

Înainte de toate, permiteți-ne să vă felicităm pentru interesul dumneavoastră în sportul nostru și în Legile Jocului [de fotbal].

Deși notăm cu interes ideile dumneavoastră, din păcate noi nu le vom lua în considerare în continuare.Cu toate acestea, noi apreciem interesul dumneavoastră în fotbal și implicarea dumneavoastră în îmbunătățirea lui.

Al dumneavoastră cu sinceritate,

Steven Martens,

Director tehnic. (FIFA, comunicare personală, iunie, 20, 2019)

În luna septembrie 2019, am transmis o solicitare similară și FRF, de a conlucra la îmbunătățirea regulilor fotbalului cu această organizație, solicitare la care însă nu am primit niciun răspuns. În baza *Statutelor FIFA* (2022), pe care FRF s-a obligat să le respecte, fotbalul din spațiul românesc se află cu totul sub controlul FIFA și orice posibile in Justiții sociale din cadrul FRF s-ar petrece doar prin îngăduința FIFA, care posedă toate mijloacele necesare asigurării justiției sociale în cadrul tuturor federațiilor din lume, în măsura în care FIFA dorește să facă acest lucru. În acest sens, FIFA are inclusiv posibilitatea de a revoca organele executive ale oricărei federații de fotbal și de a le înlocui cu „comitete de normalizare” (Statutele FIFA, 2022, art. 8). Din acest motiv nu este justificată cercetarea aparte a stării justiției sociale a fotbalului din spațiul românesc, care este cu totul dependentă de starea justiției sociale în activitatea FIFA.

Studiul literaturii de specialitate arată că această teză conține numeroase elemente de noutate în plan științific, informațional, sportiv, social, politic, cultural și practic. Pe de o parte, analiza hermeneutică este cuprinzătoare și pune în conexiune elemente aparent disparate. Pe de altă parte, analiza etnografică conține o serie de elemente tehnice deopotrivă explicative și novatoare, care surprind în timp real o serie de eforturi de dezvoltare a unor noi versiuni de fotbal.

Drept corolar al cercetării, se poate considera că teza doctorală *Justiție și in Justiție socială în activitatea FIFA* a urmat și a validat deopotrivă o *profesiune de credință a sociologiei sportului*:

Atunci când sociologii studiază sportul în societate, ei descoperă adesea probleme legate de structura și organizarea sportului sau de lumile sociale în care există sportul. În plus, recomandările noastre bazate pe cercetări pot amenința pe cei care beneficiază de menținerea

statu-quoului în sport. Acest lucru îi determină pe unii oameni să vadă sociologia sportului ca fiind controversată, dar noi continuăm să facem cercetări și să producem cunoștințe care pot fi folosite pentru a promova corectitudinea și justiția socială. (Coakley, 2021, p. 21)

Valorificarea ulterioară a cercetării

Pe viitor această teză de doctorat ar putea contribui și la:

- A. fundamentarea unor cercetări ulterioare, privind în special situația justiției sociale în fotbalul contemporan, cu accent pe activitatea curentă a *Comitetului de Etică al FIFA*;
- B. dezvoltarea în continuare a unor noi versiuni și reguli îmbunătățite ale fotbalului;
- C. înființarea unui *Muzeu al Injustițiilor Sociale din Fotbal*, menit să aibă un rol informativ și educativ în privința justiției sociale în fotbal, în special în rândul copiilor și tinerilor.

Din păcate, așa cum arată și lucrarea de față, problematica justiției sociale în fotbal și la FIFA a fost mult timp ignorată sau mistificată de o parte a organizațiilor fotbalistice, a autorităților, a presei și chiar a unor medii științifice. Cele trei direcții de continuare a cercetării ar putea remedia fie și parțial această nedorită stare de fapt, deopotrivă în plan teoretic și practic, inclusiv prin conștientizarea publicului asupra importanței și necesității înlăturării justiției sociale în fotbal și în celelalte sporturi.

Bibliografie selectivă

Asociația Internațională de Sociologie a Sportului. (2016). *What is the sociology of sport?*

<https://issa1965.org/welcome-message/what-is-the-sociology-of-sport/> accesată la 13 decembrie 2023.

Berlinale. (2018). *Fotbal infinit*.

https://www.berlinale.de/en/archive/jahresarchive/2018/02_programm_2018/02_filmdatenblatt_2018_201814464.html#tab=filmStills accesată la 14 iulie 2023.

Bertoia, L. (n.d.). *Carlos Alberto Lacoste in the 1978 World Cup. The man who owns the ball.*

Papelitos. https://papelitos.com.ar/nota/carlos-alberto-lacoste-en-el-mundial-78?z_language=en accesată la 1 iunie 2024.

Bialik, C. (2015, mai 27). *How FIFA's Structure Lends Itself to Corruption*. Fivethirtyeight.com.

<https://fivethirtyeight.com/features/how-fifas-structure-lends-itself-to-corruption/> accesată la 9 noiembrie 2023.

- Black, L. L., & Stone, D. (2005). Expanding the definition of privilege: The concept of social privilege. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 33(4), 243-255.
- Blasi, G., & Jost, J. T. (2006). System justification theory and research: Implications for law, legal advocacy, and social justice. *California Law Review*, 94(4), 1119-1168.
- Bolsmann, C. (2013). White football in South Africa: Empire, apartheid and change, 1892-1977. In P. Alegi & C. Bolsmann (Eds.), *South Africa and the global game: Football, apartheid and beyond* (pp. 29-45). Routledge.
- Bonde, H., & Goksøyr, M. (2023). Occupied Scandinavian: Brother Nations Danish and Norwegian Sports During World War Two. În M. Hurcombe & P. Dine (Eds.), *Sport and the pursuit of war and peace from the nineteenth century to the present: War minus the shooting?* Routledge.
- Bull, W., & Faure, M. (2022). Agents in the sporting field: a law and economics perspective. *Int Sports Law J* 22, 17–32 (2022).
- Burlamaqui, L. G. (2019). The ‘invention’ of FIFA history: João Havelange’s election to FIFA presidency as a historic event. *Soccer & Society*, 20(7-8), 1056-1070.
- Burlamaqui, L. G. (2023). *The Making of a Global FIFA: Cold War Politics and the Rise of João Havelange to the FIFA Presidency, 1950–1974*. De Gruyter.
- Carniol, B. (2010). *Social services and social justice in Canada, 6th ed.* Between the Lines.
- Carter, N. (2022). *Football’s pioneers: Ivo Schricker*. LCFC.
<https://www.lcfc.com/news/2877904/footballs-pioneers-ivo-schricker?lang=EN> accesată la 3 noiembrie 2023.
- Cefalù, A. (2019). *Fútbol y dictadura: analysing the effects of the 1978 world cup on Argentinian internal politics and its representation in the Italian and Spanish media*. LUISS University.
- Chelcea, S. (2001). *Metodologia cercetării sociologice: metode cantitative și calitative*. Editura Economică.
- Chelcea, S. (2004). *Inițiere în cercetarea sociologică*. Comunicare.ro.
- Coakley, J. (2015). Assessing the sociology of sport: On cultural sensibilities and the great sport myth. *International review for the sociology of sport*, 50(4-5), 402-406.
- Coakley, J. (2021). *Sport in society: Issues and controversies* (13th ed.). McGraw-Hill.
- Codul de Etică al FIFA. (2020). Emitent, FIFA. Document publicat în limba engleză drept *FIFA Code of Ethics (2020 ed)*, în *FIFA legal handbook. Edition September 2022*.

<https://digitalhub.fifa.com/m/8222fe0e3964060/original/FIFA-LEGAL-HANDBOOK-EDIT-ION-SEPTEMBER-2022.pdf> accesată la 6 iulie 2023.

- Cojocaru, S. (2010). Challenges in using mix methods in evaluation, *Postmodern Openings, Year 1, Vol 3, September, 2010*, pp. 35–47.
- Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques*. SAGE.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3th ed.). SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). Sage Publications. Format Epub.
- Darby, P. (2000). Football, colonial doctrine and indigenous resistance: mapping the political persona of FIFA's African constituency. *Culture, Sport Society, 3*(1), 61-87.
- Darby, P. (2002). *Africa, Football and FIFA: Politics, colonialism and resistance*. Frank Cass Publishers. Format Epub.
- Darby, P. (2003). Africa, the FIFA Presidency, and the Governance of World Football: 1974, 1998, and 2002. *Africa Today, 3*-24.
- Darby, P. (2008). Stanley Rous's 'own goal': football politics, South Africa and the contest for the FIFA presidency in 1974. *Soccer & Society, 9*(2), 259-272.
- Darby, P. (2013). 'Let us rally around the flag': Football, nation-building, and pan-Africanism in Kwame Nkrumah's Ghana. *The Journal of African History, 54*(2), 221-246.
- Darby, P. (2019). Politics, resistance and patronage: the African boycott of the 1966 World Cup and its ramifications. *Soccer & Society, 20*(7-8), 936-947.
- Digi. (n.d.). Grila programelor Digi TV.
- Digi Sport. (2017, ianuarie 18). *FIFA e pe cale să revoluționeze fotbalul! Van Basten: "Fără ofsaid și cartonașe galbene". 5 idei radicale*.
<https://www.digisport.ro/fotbal/fifa-e-pe-cale-sa-revolutioneze-fotbalul-van-basten-fara-ofsa-id-si-cartonase-galbene-5-idei-radicale-268513> accesată la 21 noiembrie 2023.
- Digi Sport. (2022, noiembrie 22). *Controversă după Argentina - Arabia Saudită! Sud-americanii ar fi avut un gol anulat eronat*.

- <https://www.digisport.ro/fotbal/cm-2022-qatar/scandal-dupa-argentina-arabia-saudita-sud-americianii-ar-fi-avut-un-gol-valabil-anulat-gresit-2056059> accesată la 28 noiembrie 2023.
- Donnelly, P. (2000). Interpretive approaches to the sociology of sport. În J. Coakley & E. Dunning (Eds.), *Handbook of sports studies*. SAGE Publications.
- Donnelly, P., & Atkinson, M. (2015). Interpretive approaches in the sociology of sport. În R. Giulianotti (Ed.), *Routledge handbook of the sociology of sport*. Routledge.
- Dunmore, T. (2011). *Historical dictionary of soccer*. The Scarecrow Press, Inc. Format Epub.
- Dunmore, T., & Donaldson, A. (2015). *Encyclopedia of the FIFA World Cup*. Rowman & Littlefield Publishers. Format Epub.
- Dunn, C. (2016). *Football and the women's World Cup: organisation, media and fandom*. Springer.
- FC Lisse TV. (2017, noiembrie 2017). *Avant Garde Cup: FC Lisse-Quick Boys + interview Marco van Basten [video]*. YouTube. https://youtu.be/fd9oE_iSzPw?si=btrLSd1TiZhJm_hj accesată la 21 noiembrie 2023.
- Federația de Oină din Republica Moldova. (n.d.). *Istoria Jocului De Oină*. <https://oina.md/istoricul-jocului/>, accesată la 1 mai 2024.
- FIFA. (n.d.c). *Football governance. Compensation*. <https://publications.fifa.com/en/annual-report-2021/football-governance/compensation-2021/> accesată la 11 iulie 2023.
- FIFA. (n.d.d). *About FIFA*. <https://www.fifa.com/about-fifa> accesată la 15 august 2023.
- FIFA. (n.d.e). *Past presidents*. <https://www.fifa.com/about-fifa/president/past-presidents> accesată la 16 august 2023.
- Gavriliuță, C., & Gavriliuță, N. (2010). *Sociologia sportului. Teorii, metode, aplicații*. Editura Polirom.
- Gavriliuță, N. (2022). *De ce ne plac supereroii. Mitologia și simbolistica filmelor Marvel*. Editura Polirom.
- Ginghină, L. (2018a, mai 15). *The First Match of New Football, World Premiere, May 1 2018, Brodoc, Vaslui, Romania*. [Video]. YouTube. <https://youtu.be/IYnzSQ6poY> accesată la 12 iulie 2023.
- Ginghină, L. (2018b, septembrie 15). *The Third Match of New Football, May 28th 2018, Vaslui, Romania*. [Video]. YouTube. https://youtu.be/NNT2JicK_L0 accesată la 15 noiembrie 2023.

- Ginghină, L. (2018c, septembrie 16). *The Fourth Match of New Football, July 12 2018, on Ceahlăul Stadium, Piatra Neamț, Romania*. [Video]. YouTube. <https://youtu.be/140w0X3Om48> accesată la 15 noiembrie 2023.
- Ginghină, L. (2019, august 25). *The First Superfootball Match, A World Premiere, June 14 2019, Brodoc, Romania*. [Video]. YouTube .<https://youtu.be/WveUvLMIH-Q> accesată la 12 iulie 2023.
- Ginghină, L. (2023a). The friendship between FIFA president Gianni Infantino and Russian president Vladimir Putin - A sports sociological investigation. *JRLS, issue No. 32/2023*.
- Ginghină, L. (2023b). The selection of Russia to host the 2018 FIFA World Cup- A case study. *JRLS, issue No. 32/2023*.
- Giulianotti, R. (2016). *Sport: A critical sociology*. Polity Press. Format Epub.
- Goksøyr, M. (2019). The rings and the Swastika: Political Ambiguity in sport before and during Second World war. *The International Journal of the History of Sport, 36(11)*, 998-1012.
- Goldblatt, D. (2006). *The ball is round. A global history of soccer*. Riverhead Books. Format Epub.
- Hartsock, N. C. (1998). *The feminist standpoint revisited, and other essays*. Westview Press.
- Hayek, F. A. (2001). *The road to serfdom*. Routledge. (Opera originală publicată în anul 1944)
- Hayek, F. A. (2002). Competition as a discovery procedure. *The Quarterly Journal of Austrian Economics*. Vol. 5, No. 3 (Fall 2002), pp 9-23. (Opera originală publicată în anul 1968)
- Hayek, F. A. (2012). *Law, legislation and liberty, volume 2: The mirage of social justice*. University of Chicago Press. (Opera originală publicată în anul 1968)
- Holmes, M. (1994). Symbols of national identity and sport: The case of the Irish football team. *Irish Political Studies, 9(1)*, 81-98.
- Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (1995). *The active interview*. SAGE. Format Epub.
- Holt, N. (2014). *Mammoth Book of the World Cup*. Robinson. Format Epub.
- Homburg, H. (2006). FIFA and the " Chinese Question", 1954-1980: an Exercise of Statutes. *Historical Social Research/Historische Sozialforschung, 69-87*.
- Horgby, B. (2023, septembrie 1). *How Joao Havelange became FIFA President*. Nordic Sport Science Forum. Malmo University. https://idrottsforum.org/horbjo_burlamaqui230921/ accesată la 20 octombrie 2023.

- Horsfield, S. (2017, februarie 6). *How João Havelange used Africa to change the face of world football*. These Football Times.
<https://thesefootballtimes.co/2017/02/06/how-joao-havelange-used-africa-to-change-the-face-of-world-football/> accesată la 5 aprilie 2024.
- Hotărârea EU:C:2023:1011. (2023). Emitent, Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Publicată pe EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A62021CJ0333> accesată la 1 mai 2024.
- Husebø, B. (2023, octombrie 6). *1940: When Asbjørn Halvorsen's bronze team didn't play*. The Football History Boys.
<https://www.thefootballhistoryboys.com/2023/10/1940-when-asbjrn-halvorsens-bronze-team.html> accesată la 26 februarie 2024.
- Huizinga, J. (2002). *Homo ludens, A study of the play element in culture*. Routledge. Format Epub. (Opera originală publicată în anul 1949).
- IFAB. (2016). *Legile jocului 2016/17*. <http://www.frf-ajf.ro/upload/cs/files/Legile%20Jocului.pdf> accesată la 2 iunie 2021.
- IFAB. (2017). *History of The IFAB*.
https://dt5602vnjxv0c.cloudfront.net/portals/4720/docs/2016-17%20fifa_introduction.pdf accesată la 12 decembrie 2023.
- IFAB. (2018, octombrie 19). *History: Laws of the Game*.
<https://web.archive.org/web/20181019224918/http://www.theifab.com/history/laws> accesată la 21 noiembrie 2023.
- IFAB. (2023). *Guidelines for match officials*.
<https://www.theifab.com/laws/latest/guidelines/other-advice/> accesată la 18 noiembrie 2023.
- IFAB. (n.d.). *Video Assistant Referee (VAR) Protocol*.
<https://www.theifab.com/laws/latest/video-assistant-referee-var-protocol/#principles> accesată la 17 noiembrie 2023.
- Jarvie, G. (2013). *Sport, culture and society: an introduction*. Routledge.
- Jarvie, G., & Maguire, J. (2002). *Sport and leisure in social thought*. Routledge.
- Jennings, A. (2014, iulie 1). *Omerta (part three): Havelange's golden briefcase*. Wired 868.
<https://wired868.com/2014/07/01/omerta-part-three-havelanges-golden-briefcase/> accesată la 30 octombrie 2023.

- Jennings, A. (2016). *The dirty game: Uncovering the scandal at FIFA*. Century. Format Epub.
- Jost, J. T., & Kay, A. C. (2010). Chapter 30 Social Justice History, Theory, and Research. În S. T. Fiske, D. T. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.), *Handbook of social psychology, 2 volume set*. Wiley.
- Jost, J. T., & Van der Toorn, J. (2011). System Justification Theory. În P. A. Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology: Volume two*. SAGE Publications.
- Jost, J. T. (2019). A quarter century of system justification theory: Questions, answers, criticisms, and societal applications. *British Journal of Social Psychology*, 58(2), 263-314.
- Kemmis, S., & McTaggart, R., (1990). *The Action Research Planner*. Deakin University Press.
- Koller, C. & Brändle, F. (2015). *Goal! A cultural and social history of modern football*. CUA Press.
- Law. J. (2017, februarie 1). *Marco van Basten, abolishing the offside rule and why we need to talk about it*. These Football Times.
<https://thesefootballtimes.co/2017/02/01/marco-van-basten-abolishing-the-offside-rule-and-why-we-need-to-talk-about-it/> accesată la 21 noiembrie 2023.
- Leavy, P. (Ed.). (2014). *The Oxford handbook of qualitative research*. Oxford University Press.
- Lee, B. (2015, iunie 17). *Fifa movie director calls his film 'a disaster'*. The Guardian.
<https://www.theguardian.com/film/2015/jun/17/united-passions-fifa-movie-director-calls-his-film-a-disaster> accesată la 3 noiembrie 2023.
- Legea nr. 69/2000 a Educației Fizice și Sportului. Emitent, Parlamentul României. Publicată în *Monitorul Oficial nr. 200* din 9 mai 2000.
- Legile Jocului. (2016/17). Emitent, IFAB. Document publicat în limba română.
<https://www.frf-cca.ro/sites/default/files/Legile%20Jocului.pdf> accesată la 1 mai 2023.
- Legile Jocului. (2024/25). Emitent, IFAB. Document publicat în limba engleză drept *Laws of the Game 2024/25*. <https://downloads.theifab.com/downloads/laws-of-the-game-2024-25?l=en> accesată la 1 mai 2024.
- Levine, N. (2015, iunie 8). *FIFA's 'United Passions' Propaganda Movie Is Getting The Most Hilariously Scathing Reviews*. NME.
<https://www.nme.com/blogs/the-movies-blog/fifas-united-passions-propaganda-movie-is-getting-the-most-hilariously-scathing-reviews-17056> accesată la 2 noiembrie 2023.

- Lewin, K. (1946). Action research and minority problems. *Journal of social issues*, 2(4), 34-46.
- Lindholm, J. (2022). How Russia's invasion of Ukraine shook sports' foundation. *The International Sports Law Journal*, 22(1), 1-4.
- Lisi, C. A. (2011). *A history of the World Cup: 1930–2010*. The Scarecrow Press, Inc. Format Epub.
- Lisi, C.A. (2022). *The FIFA World Cup: A History of the Planet's Biggest Sporting Event*. Rowman & Littlefield.
- MacInnes, P. (2022a, noiembrie 19). *Fact check: 11 eye-catching lines from Gianni Infantino's speech in Qatar*. The Guardian.
<https://www.theguardian.com/football/2022/nov/19/world-cup-gianni-infantino-speech-fact-check-qatar> accesată la 9 ianuarie 2023.
- MacInnes, P. (2022b, noiembrie 19). *SAOT ain't slow: how does the World Cup's AI-assisted offside system work?*. The Guardian.
<https://www.theguardian.com/football/2022/nov/19/saot-world-cup-ai-assisted-offside-system-var-qatar> accesată la 17 noiembrie 2023.
- Maguire, J. (2013). *Reflections on process sociology and sport: 'walking the line'*. Routledge. Format Epub.
- Manuşaride, C. & Ghemigean, C. (1986). *Aproape totul despre fotbal*. Ediția a II-a revăzută și adăugită. Editura Sport-Turism.
- Martin, S. (2004). *Football and fascism: The national game under Mussolini*. Berg.
- Maruenda, F. B. (2004). Can the human eye detect an offside position during a football match?. *British Medical Journal*, volume 329, 18-25 december 2004 :1470.
- Mason, T. (2006). England 1966. Traditional and Modern?. În A. Tomlinson & C. Young (Eds.), *National identity and global sports events: Culture, politics, and spectacle in the Olympics and the football World Cup*. State University of New York Press.
- McBeth, J. (2022, februarie 22). *Dutch finally admit 'shameful acts' in colonial Indonesia*. Asia Times.
<https://asiatimes.com/2022/02/dutch-finally-admit-shameful-acts-in-colonial-indonesia/> accesată la 27 octombrie 2023.
- Ministerul Afacerilor Externe al Germaniei. (2021, mai 28). *Foreign Minister Maas on the conclusion of negotiations with Namibia*. Press release.

- <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/-/2463598> accesată la 17 octombrie 2023.
- Ødegård, P., & Melnæs, H. (2017, mai 25). *Infantino fired those who investigated him*. Josimar. <https://josimar.no/artikler/infantino-fired-those-who-investigated-him/4038/> accesată la 10 noiembrie 2023.
- O'Leary, Z. (2004). *The essential guide to doing research*. SAGE Publications.
- Pillay, N., Maduro, M. P., & Weiler, J. H. H. (2017, decembrie 21). *Our sin? We appeared to take our task at FIFA too seriously*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/football/2017/dec/21/our-sin-take-task-fifa-seriously> accesată la 9 noiembrie 2023.
- Porumboiu, C. (Regizor). (2018). *Fotbal infinit* [Film documentar de lung metraj]. 42 km Film.
- Primeaux, E. (2016, iulie/august). *A passion for fighting corruption. An interview with Alexandra Wrage*. Fraud Magazine. <https://www.fraud-magazine.com/article.aspx?id=4294993642> accesată la 1 august 2023.
- Quin, G. (2014). La reconstruction de la Fédération Internationale de Football Association (FIFA) après la Seconde Guerre mondiale (1944-1950). Jalons pour une histoire des relations internationales sportives. *Staps*, (4), 21-35.
- Quin, G., & Vonnard, P. (2014). La "présidence inamovible" du football. Jules Rimet (1873-1956), 25-43. În E. Bayle (Ed.), *Les grands dirigeants du sport: 23 portraits et stratégies de management*. De Boeck Supérieur.
- Rawls, J. (1999). *A theory of justice*. Belknap Press. (Opera originală publicată în anul 1971)
- Richau, L., Emrich, E., & Follert, F. (2019). Quid pro quo! Organization theoretical remarks about FIFA's legitimacy under Blatter and Infantino. *The Economists' Voice*, 16(1), 2019.
- Riordan, J. (1980). *Sport in Soviet society: development of sport and physical education in Russia and the USSR*. Cambridge University Press.
- Riordan, J. (1981). *Sport under communism: the USSR, Czechoslovakia, the GDR, China, Cuba*. McGill-Queen's Press-MQUP.
- Riordan, J. (2003). The match of death: Kiev, 9 August 1942. *Soccer & Society*, 4(1), 87-93.
- Sarantakos, S. (2013). *Social research* (4th ed.). Palgrave Macmillan. Opera originală publicată în anul 1993.

- Sarrar, S. (2008, august 31). *Gaddafi and Berlusconi sign accord worth billions*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/uk-libya-italy-idUKLU6291120080831> accesată la 16 septembrie 2016.
- Seale, C., Gobo, G., Gubrium, J. F., & Silverman, D. (Eds.). (2007). *Qualitative research practice: Concise paperback edition*. SAGE.
- Sen, A. (2009). *The idea of justice*. Belknap Press.
- Sevilla FC. (2018, noiembrie 15). *El femenino se estrena con el 'Infinite Football' de la mano del Festival de Sevilla*. <https://www.sevillafc.es/en/node/34876> accesată la 2 iunie 2021.
- Stan, D. (2015). *Maladii ale socialului. Teorii explicative, cercetări și remedii posibile*. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași.
- Statista. (n.d.). *Average number of goals scored per match at the FIFA World Cup from 1930 to 2022*. <https://www.statista.com/statistics/269031/goals-scored-per-game-at-the-fifa-world-cup-since-1930/> accesată la 17 noiembrie 2023.
- Statutele UEFA. (2020). Emitent, UEFA. Document publicat în limba engleză drept *UEFA Statutes, Edition 2020*. https://documents.uefa.com/v/u/_CJ2HRiZAu~Wo6ytlRy1~g accesată la 1 mai 2024.
- Statutele FIFA. (2022). Emitent, FIFA. Document publicat în limba engleză drept *FIFA Statutes (Ed. 2022)*, în *FIFA legal handbook. Edition September 2022*. <https://digitalhub.fifa.com/m/8222fe0e3964060/original/FIFA-LEGAL-HANDBOOK-EDITION-SEPTEMBER-2022.pdf> accesată la 6 iulie 2023.
- Sugden, J. (2012). Truth or dare: Examining the perils, pains and pitfalls of investigative methodologies in the sociology of sport. În K. A. Young & M. Atkinson (Eds.), *Qualitative research on sport and physical culture*. Emerald Group Publishing.
- Sugden, J., & Tomlinson, A. (2009). *Power games: A critical sociology of sport*. Routledge.
- Tennent, K. D., & Gillett, A. (2022). A Brief History of the FIFA World Cup as a Business. În S. Chadwick, P. Widdop, C. Anagnostopoulos, & D. Parnell (Eds.), *The business of the FIFA World Cup*. Routledge.
- TeSalut Vaslui. (2019, iulie 24). *Meci demonstrativ de superfotbal: CSM Vaslui - Liceul cu Program Sportiv Vaslui (4 -2)*. [Video]. YouTube. <https://youtu.be/exbQy8NHFOk> accesată la 15 noiembrie 2023.

- Tomlinson, A. (2000). FIFA and the men who made it. *Soccer & society*, 1(1), 55-71.
- Tomlinson, A. (2015). *FIFA (Fédération Internationale de Football Association) the men, the myths and the money*. Routledge. Format Epub.
- Vonnard, P., & Sbeti, N. (2018). João Havelange: A Businessman for World Soccer. În E. Bayle & P. Clastres (Eds.), *Global sport leaders: A biographical analysis of international sport management* (pp. 127-152). Palgrave Macmillan.
- Waldron, J. (1992). Superseding Historic Injustices, *Ethics*, Oct. 1992, Vol. 1992, No. 1 (Oct. 1992), pp. 4-28.
- Walker, T. (2015, iunie 6). *United Passions, film review: Fifa reaches a new low with laughably awful film about its history*. Independent.
<https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/films/reviews/united-passions-film-review-fifa-reaches-a-new-low-with-laughably-awful-film-about-its-history-10302294.html>
 accesată la 2 noiembrie 2023.
- Walter, M. (2009). *Participatory action research*. Social research methods.
- Warshaw, A. (2016, iulie 5). *More blood on the walls at FIFA as top bosses purge ethics collaborators*. Inside World Football.
<https://www.insideworldfootball.com/2016/07/05/blood-walls-fifa-top-bosses-purge-ethics-collaborators/> accesată la 9 noiembrie 2023.
- Weiss, O., & Norden, G. (2021). *Introduction to the Sociology of Sport*. Brill.
- White, G. E. (2022). *Soccer in American Culture: The Beautiful Game's Struggle for Status*. University of Missouri Press. Format Epub.
- Willis, J. W. (2007). *Foundations of qualitative research*. SAGE.
- You, J. S. (2007, August). Corruption as injustice. In *Annual meeting of the American Political Science Association, Chicago, August*.
- Young, I.M. (2011). *Justice and the politics of difference*. Princeton University Press. (Opera originală publicată în anul 1990).
- Youngs, I. (n.d.). *The lost lionesses: England's forgotten teenage football trailblazers*. BBC Sport.
<https://www.bbc.co.uk/sport/extra/LNoYd7se8m/the-lost-lionesses> accesată la 4 decembrie 2023.
- Xavier, A. (2024, mai 22). *OPINIE: FIFA sărbătorește 120 de ani fără să repare cea mai mare crimă din istoria fotbalului*. Flashscore.

<https://www.flashscore.ro/stiri/opinie-fifa-sarbatoreste-120-de-ani-fara-sa-repare-cea-mai-mare-crima-din-istoria-fotbalului/C10azmRk/> accesată la 23 mai 2024.

Lucrări publicate

1. Ginghină, L. (2023a). The friendship between FIFA president Gianni Infantino and Russian president Vladimir Putin - A sports sociological investigation. *JRLS, issue No. 32/2023*. Link de acces direct la textul integral al articolului:
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/32-2023-Jrls-f.pdf#page=1229
2. Ginghină, L. (2023b). The selection of Russia to host the 2018 FIFA World Cup- A case study. *JRLS, issue No. 32/2023*. Link de acces direct la textul integral al articolului:
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/32-2023-Jrls-f.pdf#page=1221

Numărul 32/2023 al publicației JRLS este disponibil integral accesând adresa de internet:
<https://asociatia-alpha.ro/jrls/32-2023-Jrls-g.pdf>.

Revista *Journal of Romanian Literary Studies* (JRLS) este indexată în mai multe baze de date internaționale (BDI), printre care și CEEOL. Indexarea publicației JRLS este menționată pe pagina oficială de internet a CEEOL: <https://www.ceeol.com/browse/browse-by-journals#J>.

Participare la conferințe științifice

Prezentare a unei comunicări cu tema „Discriminare, corupție și incompetență în fotbal. Remedii posibile”, în cadrul *Conferinței „Tineri cercetători în științele sociale/ Young researchers in social sciences”*, organizată de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice la 31 octombrie 2020.

Participare la alte activități științifice, academice și educative legate de tema tezei de doctorat

- Participare activă la programul intensiv de pregătire în limba engleză pentru doctorat Erasmus+ intitulat *Blended Intensive Programme*, în cadrul *Școlii de vară internaționale „Methodology of Research Work” 2023*, care s-a desfășurat în format fizic la *Universitatea Mendel* din Brno, Republica Cehă, în perioada 15-19 mai 2023, și în format online în 20 și

23 iunie 2023. Programul a fost promovat cu succes, fiind echivalat cu 3 credite academice ECTS.

- Participare ca expert în sociologia sportului la cursul de *Design Thinking* din cadrul *Orange Digital Center*, desfășurat la 27 aprilie 2024, în Chișinău, Republica Moldova, în scopul dezvoltării creativității cursanților pentru ca aceștia să privească cu noi perspective statu-quo-ul în diferite aspecte ale vieții, inspirându-i să fie curajoși în schimbarea regulilor pentru a le aduce îmbunătățiri.
- Participare activă ca bursier în cadrul *Proiectului cu finanțare europeană „Suport educațional și formativ pentru doctoranzi și tineri cercetători în pregătirea inserției în piața muncii”*, având codul *POCU/993/6/13/153322* și manageriat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în perioada 1 noiembrie 2022 - 30 octombrie 2023, conform *Contractului de sprijin financiar nr. 299 din 26.10.2022* încheiat cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. În cadrul Proiectului respectiv am participat plenar atât la cursurile și la *Competiția de idei* organizate în cadrul Proiectului, cât și la activitățile de cercetare aplicată incluse în program, împreună cu mentorul desemnat prin Proiect pentru această activitate din cadrul unui agent economic privat. Prin definitivarea tezei de doctorat am contribuit la îndeplinirea obiectivelor Proiectului.